
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Biuletyn Polonistyczny 23/1-2 (75-76), 158-164

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(III indywidualna) i dr Z. Siatkowski (III indywidualna). Nagrodę naukową zespołową I stopnia otrzymał zespół w składzie: prof. dr M. Karaś, mgr M. Madejowa, dr J. Bubak, dr A. Zajda, dr M. Kawka, mgr W. Śliwiński.

Z okazji Dnia Karty Nauczyciela rektor UJ przyznał nagrody za pracę dydaktyczno-wychowawczą wyróżniającym się nauczycielom akademickim. Nagrody te otrzymali: prof. prof. S. Grzeszczuk, H. Markiewicz, docenci: dr hab. dr hab. B. Dunaj, S. Jaworski, J. Kowalik, W. Woźnowski; dr dr Z. Cygal-Krupa, J. Kajtoch, E. Orzechowski, W. Walecki, A. Zajda; mgr mgr S. Bortnowski, H. Czubała, M. Frodyma, H. Kurek, J. Labocha, A. Nowakowski, K. Ożóg, K. Rudek.

Nagrody Rektora UJ za udział w pracach naukowo-badawczych, przyznawane z okazji 1 Maja, otrzymali: docenci: dr hab. dr hab. J. Błoński, S. Jaworski, J. Kowalik, M. Podraza-Kwiatkowska; dr dr J. Jarzębski, W. Walecki; mgr mgr J. Antas, Z. Bauer, W. Cockiewicz, M. Frodyma, S. Hałabuda, M. Indyk, G. Matuszek, J. Pilch, A. Ropa, K. Rudek, M. Stala, K. Woźniakowski; oraz za koordynację grup tematycznych w problemie węzłowym 11.1 : prof. dr Z. Kurzowa i doc. dr hab. B. Dunaj.

Ponadto dwaj adiunkci IFP UJ, dr dr J. Bubak i E. Orzechowski, otrzymali nagrody Rektora UJ za pracę polityczno-społeczną.

¹ Sprawozdanie zob. BP z. 4/1979 (74) s. 8-10.

Mgr Gabriela Matuszek

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE

Instytut Filologii Polskiej

(1978/1979)

W roku akad. 1978/79 Instytut pracował w nie zmienionym składzie

osobowym, jedynie w Zakładzie Realizmu i Młodej Polski podjął pracę na etacie naukowo-badawczym dr Stefan Kruk.

Badania naukowe literaturoznawców Instytutu w dużym stopniu wiązały się z realizacją planów badań węzłowych i międzyresortowych. W ramach tematu węzłowego PAN "Kultura polska, jej dzieje i recepcja" opracowywano następujące tematy: Słownik języka folkloru - Zakład Języka Polskiego, pod kierunkiem doc. dra hab. J. Bartmińskiego (przy współpracy Zakładu Teorii Literatury); Dokumenty życia literackiego Lubelszczyzny 1905-1918 - Zakład Realizmu i Młodej Polski; Środowisko literackie na przełomie XVIII i XIX w. - Zakład Historii Literatury Polskiej; - Współczesne pisarstwo ludowe - Zakład Historii Literatury Polskiej; Poezja lat drugiej wojny i okupacji - Zakład Literatury Współczesnej; Ekspresjonizm w literaturze Młodej Polski - temat nowo podjęty przez Zakład Realizmu i Młodej Polski, pod kierunkiem doc. dr hab. E. Łoch.

W zakresie tematu międzyresortowego "Przemiany struktur społeczno-gospodarczych i świadomości społecznej w Polsce" zespół pod kierunkiem dra S. Nieznanowskiego prowadzi w Zakładzie Literatury Staropolskiej badania nad tematem "Życie literackie na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej do połowy XVIII w.".

Praca dydaktyczna w Instytucie zaowocowała mniejszą niż zwykle liczbą dyplomów magisterskich, co wiąże się z kończeniem studiów przez mniej liczne roczniki studentów. Przedstawiono 70 literaturoznawczych prac magisterskich, w tym 39 na studiach dziennych, 31 na zaocznych.

Rozszerzono zajęcia dydaktyczne w Letniej Szkole Kultury i Języka Polskiego dla Cudzoziemców i na nowo otwartym kierunku bibliotekoznawczym oraz rozpoczęto pracę Studium Podyplomowego.

W okresie sprawozdawczym otwarte zostały dwa przewody doktorskie oraz zakończono pięć (trzy tytuły uzyskali nasi literaturoznawcy: B. Jadczyk, K. Stępnik, N. Korniłowicz, dwa - doktoranci spoza uczelni: M. Garbaczowa, J. Ferd).

W ramach wymiany międzyuczelnianej pięciu pracowników odbyło staże w innych uczelniach (cztery osoby w UW, jedna - w UAM w Poznaniu).

W celu nawiązania bliższych kontaktów naukowych z placówkami zagranicznymi doc. dr hab. J. Świąch przebywał z kilkudniową wizytą w Lecce, doc. dr hab. E. Łoch - w Debreczynie, doc. dr hab. J. Bartmiński - w Jassach.

W roku sprawozdawczym zorganizowano następujące konferencje:

- Idee niepodległościowe w literaturze polskiej XIX i XX wieku - 27-28 XI 1978 (Zakład Realizmu i Młodej Polski, doc. dr hab. E. Łoch).
- Pojęcie derywacji w lingwistyce - 15-16 I 1979 (Zakład Języka Polskiego, doc. dr hab. J. Bartmiński).
- Rozwój literatury na Lubelszczyźnie w 35-leciu Polski Ludowej - 28 V 1979 (Zakład Literatury Współczesnej, doc. dr hab. J. Świąch)
- "W 60-lecie niepodległej Polski" (współorganizacja sesji Lubelskiego Towarzystwa Naukowego) - 8 referatów z Instytutu (organizator prof. dr M. Grzędzińska).

Pracownicy Instytutu brali poza tym udział w licznych sesjach i konferencjach w kraju, organizowanych przez inne ośrodki uniwersyteckie i PAN-owskie. Współpracowano także z ZLP, Polskim Radiem, Wydawnictwem Lubelskim, "Polonicum", IKNiBO, Kuratorium OiW, Muzeum Lubelskim, Stowarzyszeniem Twórców Ludowych, Lubelskim Towarzystwem Naukowym, Towarzystwem im. A. Mickiewicza, Towarzystwem Przyjaciół Zamościa.

Prof. dr T. Skubalanka i doc. dr hab. J. Bartmiński uczestniczyli jako referenci w VIII Kongresie Słowistów w Zagrzebiu (wrzesień 1978), a na Międzynarodowym Zjeździe Semiotyków w Bułapeszcie przebywał doc. dr hab. J. Bartmiński.

Studenckie Koło Polonistów (działające niezależnie od Koła Językoznawców) czynnie uczestniczyło w sesjach organizowanych przez inne ośrodki (UAM i UJ). Należy podkreślić bardzo ożywioną pracę środowiskową prowadzoną przez Sekeję Filmoznawczą i Historyków Sztuki, która przygotowała niezwykle interesującą sesję w Nałęczowie.

W roku sprawozdawczym Nagrody Ministra NSWiT III stopnia otrzymały doc. dr hab. A. Aleksandrowicz i dr E. Rzewuska. W plebiscy-

cie ZG SZSP i "Sztandaru Młodych" dyplom i medal im. Grzegorza Piarłowicza przyznano drowi S. Nieznanowskiemu. Prof. dr T. Skubalanka otrzymała medal "Za zasługi dla województwa lubelskiego".

Dr Elżbieta Rzewuska

x

x x

Idee niepodległościowe w literaturze polskiej XIX i XX wieku

W dniach 27 i 28 listopada 1978 r. odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa na temat: "Idee niepodległościowe w literaturze polskiej XIX i XX wieku".

Konferencję zorganizowali pracownicy Zakładu Realizmu i Młodej Polski IFP UMCS w Lublinie pod protektoratem J.M. Rektora, prof. dra hab. Wiesława Skrzydły. Obok lubelskiego, wzięli w niej udział przedstawiciele innych środowisk polonistycznych w Polsce, badacze literatury z Krakowa, Śląska, Poznania. Wygłoszono 12 referatów związanych z następującą problematyką:

poezja I wojny światowej (rodzimy mit powstańca): M. Grzędzielska i K. Stępnik; nurt kobiecy w poezji I wojny światowej: A. Romanowski; tematyka polska w poezji rosyjskiej I wojny światowej: J. Orłowski; walka o niepodległość słowa w poezji C.K. Norwida: L. Sławińska; z poezji patriotycznej Adama Asnyka: Z. Mocarska; walka o niepodległą wyobraźnię w międzywojennej poezji Juliana Tuwima: I. Opacki; maska Konrada i Króla-Ducha: W. Wójcik; sarmackie znaki świadomości niepodległościowej: T. Piersiak i R. Montusiewicz; problem psychiki narodu w świadomości polskich modernistów: E. Łoch; z dziejów pieśni o żołnierzu tułaczku: J. Bartmiński; oszukani przez historię - o prozie Tadeusza Konwickiego: A. Nasalska; folklorystyczne pieśni baikalarskie: J. Adamowski.

W dyskusji podkreślono znaczenie badań folklorystycznych w kontekście polskich spraw narodowych; rolę nurtu sarmackiego i jego literackich realizacji; rolę świadomości narodowej, romantycznej w mo-

dernizmie; koncepcje dyskusji z romantyzmem w literaturze polskiej po II wojnie światowej.

Materiały konferencji znajdują się w druku.

Doc. dr hab. Eugenia Loch

x

x x

Organizatorami sesji poświęconej "Twórczości literackiej w Lublinie w okresie trzydziestopięciolecia PRL" (28 V 1979 r.) byli: Zakład Literatury Współczesnej Instytutu Filologii Polskiej UMCS, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Lublinie i Oddział Lubelski Związku Literatów Polskich.

Na sesji wygłoszono następujące referaty: "Lublin literacki w okresie PKWN" - J. Świąch; "O prozie lubelskiej" - A. Nasalska; "Poezja w Lublinie 1944-1965" - W. Michalski; "Lubelszczyzna - region poetów (1966-1979)" - B. Wróblewski; "Pisarstwo ludowe Lubelszczyzny" - A. Aleksandrowicz; "Życie literackie Lublina w okresie 35-lecia" - J. Zięba.

Obrady otworzył referat J. Świącha. Referent zwrócił uwagę na stereotypowość dotychczasowych ujęć tematu, po czym, ukazując rodzące się na terenie Lublina życie kulturalne PRL, omówił - oprócz uznanych pozycji M. Jastruna, J. Putramenta i A. Ważyka - wystąpienia i publikacje debiutantów. Referat wykazał, że wysoka w tym okresie temperatura życia kulturalnego Lublina nie zawsze łączyła się z wysokim poziomem propozycji artystycznych: tylko niewielka grupa spośród debiutujących wówczas pisarzy pozostała w literaturze na stałe (m.in. J. Hartwig, A. Kamieńska i Z. Mikulski). Trudno jednak przecenić znaczenie tego okresu dla kształtu powojennej literatury polskiej, przede wszystkim ze względu na atmosferę twórczych poszukiwań i dokonującą się wówczas odbudowę instytucji życia kulturalnego.

Omawiając prozę lubelską od czasów PKWN do lat 70-ych, A. Na-

salska stwierdziła, że problemy, o jakich traktuje twórczość prozatorska autorów lubelskich w tym okresie, podzielić można na trzy grupy: tematyka lat wojny i okupacji, tematyka historyczna oraz problemy awansu kulturowego i gospodarczego prowincji. Gdyby jednak nie ograniczać się do opisu tekstów, lecz podjąć próbę ich wartościowania, poziom tej twórczości - w porównaniu z prozą powstającą po wojnie poza Lublinem - ocenić trzeba nisko. Pozytywny wyjątek stanowią niektóre utwory Henryka Pająka (tematyka wojenna) i Bogdana Madaja (tematyka obyczajowa).

Najciekawsze zjawiska artystyczne poezji lubelskiej lat 1944-1965 ujawniły się, zdaniem W. Michalskiego, na początku i na końcu tego przedziału czasu. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje twórczość Marii Józefackiej, Zbigniewa Strzałkowskiego i Bohdana Zadury. Interesujące, lecz nie spełnione, zapowiedzi wiązały się z działalnością grupy literackiej PROM (początek lat sześćdziesiątych). Referent omówił także twórczość licznej grupy poetów, którzy w Lublinie debiutowali, ale później opuścili to miasto.

B. Wróblewski ukazał twórczość poetów lubelskich debiutujących w prasie po roku 1966 na tle ogólnego obrazu poezji polskiej lat siedemdziesiątych. Wskazał na kilkanaście indywidualności twórczych, ukształtowanych w drugiej połowie lat siedemdziesiątych (wśród nich: Waldemar Michalski, Tadeusz Kwiatkowski, Zbigniew W. Fronczek, Dominik Opolski, Jerzy Misiec, Paweł Gembal, Krzysztof Paczuski). Twórczość tej grupy autorów wolna jest od słabości, jakim ulega tzw. młoda poezja powstająca w innych ośrodkach.

A. Aleksandrowicz rozpoczęła referat określeniem statusu twórcy ludowego, proponując rozstrzygnięcia wielu kontrowersji związanych dotychczas z tą kwestią. W dalszym ciągu omówiła pisarstwo poszczególnych twórców ludowych zamieszkałych na terenie Lubelszczyzny, zwracając uwagę na znaczenie wartości ujawniających się w tradycyjnie rolniczym regionie lubelskim dla całości polskiej kultury ludowej.

J. Zięba, charakteryzując życie literackie Lublina w 35-leciu powojennym, wskazał na cztery okresy ożywienia: okres PKWN, lata 1955-1956, początek lat sześćdziesiątych i druga połowa lat siedemdzie-

siątych. Szczególne nadzieje wiązać można z obecnym ożywieniem, które intensywnością i trwałością przewyższa poprzednie.

Ożywiona dyskusja, jaka wywiązała się na temat zgłoszonych referatów, świadczyła o zainteresowaniu tematem sesji.

Mgr Bogusław Wróblewski

x

x x

Sekcja Historii Sztuki Koła Naukowego Polonistów UMCS, wspólnie z Kołami Naukowymi Historyków Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Warszawskiego, kontynuując cykl spotkań "Lublin i Lubelszczyzna w badaniach historyków sztuki", zorganizowała II Ogólnopolską Sesję Naukową Studenckich Kół Naukowych Historyków Sztuki, poświęconą tematowi: "Środowiska artystyczne Nałęczowa i Puław".

Sesja odbyła się w dniach 28-30 X 1978 r. w Pałacu Małachowskich w Nałęczowie. Podczas sesji wygłoszonych zostało 18 referatów i komunikatów naukowych, m.in.: J. Parfianowicz: "Środowiska artystyczne Puław, Nałęczowa i Kazimierza w XVII i XVIII wieku"; J. Sołtys: "Środowisko kulturalne Nałęczowa w XIX wieku"; D. Skłodowska: "Muzea literackie w Nałęczowie"; K. Majewski, R. Waraksa: "Wille i Samotnia i Cienista na tle działalności Łucji z Giedroyciów Rautenstrauchowej w Puławach"; G. Odój, A. Samodulska: "Pierwsze muzeum w Polsce - Izabella Czartoryska"; S. Butryn: "Nałęczów w życiu i twórczości Żeromskiego".

Zamykając cykl ogólnopolskich spotkań "Lublin i Lubelszczyzna w badaniach historyków sztuki" Sekcja Historyków Sztuki UMCS postanowiła zorganizować następną sesję na temat: "Zamki, dwory i pałace na Lubelszczyźnie".

Mgr L. Kaszycka